חלק פרק אחד עשר סנהדרין צב.

יקבוהו. מנקבים אותו לשון (מלכים ב יב) ויקוב חור בדלתו: **אוכלא דקצרי.** כלי של כוכבים שהוא מנוקב ומזלפין בו מים על הנגדים: **ומרוח גם הוא יורה.** מי שמרווה את תלמידו בדבר הלכה גם הוא יורה לעולם הבא. ל"א ומרוח לשון מורה: **ואפה לך לקץ ותנוח ותעמוד וגו'.** למז לו שימות ויעמוד לאחר מכן לקץ הימין לקץ שעתיד הקב"ה להחזיר ימינו לפניו שהרי[1] הסיב אחור ימינו[2]: **מרחמם.** בעוה"ז: **יגהגם.** לעוה"ב: **שפי אופיות.** של שם כך שמעתי. ל"א כל שמות על שם דאמרי' בעלמא (חגיגה דף טז.) לבאות אות הוא בלבא שלו קרי להו אופיות לשון מופלא: **גדול מקדש.** משוב הוא: **למילתיה הכי נמי.** דגדולה היא וכדעולא: **שפי הופעיות.** דכתיב אל נקמות ה' אל נקמות הופיע ואיכא תרי נקמות ואחדא הופעה בתרוייהו ודמי כמאן דאיכא אכל נקמה ונקמה אחדא הופעה: **אחא לעוכה.** של ישראל שסילק שכינתו מאומות העולם ובא על ישראל וקרי ליה נקמות משום דתגמול טוב הוא שזכו לשכינה על שאמרו נעשה ונשמע ונקמה היינו תגמול ואחת לפורענות לעובדי כוכבים[3] שנפרע מהן ליום הדין כדאמרינן בפרק קמא דמסכת ע"ז (דף ד.) נוקם ה' ובעל חמה לעכו"ס[4] שהוא בעלמא ובכבודו נפרע מהן והיינו הופעה: **ובדעת.** מפני הדעת מלאה כל החדרים הון: **בשביל לחמך.** שנתת למי שאין בו דעה ישימו מזור תחתיך: **כל חשך עמון לצפוניו.** כל לילה לפון ונחבא ממלפוני התורה שאין דברי תורה נשמעין באותו בית: **אאכלנו אש לא נופח.** זה אשו של גיהנם שאין צריך נפוח: **ירע שריד באהלו.** מי שרע בעיניו שם שריד באהלו: **כל שאינו משייר פחיתין.** דצריך לשייר כדכתיב אכול והותר (מלכים ב ד): **והא אמר רבי אלעזר כל המשייר פחיתין על שולחנו כאילו עובד ע"ז שנאמר העורכים לגד שולחן.** שכן עושין שמניחין שלחן ערוך במאכל ומשתה לשם אותה ע"ז שקורין גד וממלאים כוסות של מרקחים נסוכים לע"ז ששמה מני: **הא.** דקאמר אסור: **דאיכא שלימה בהדיה.** שמביא שלימה לאחר שאכל ונותן על השלחן עם הפתיתין ששייר דמחזי דלשם ע"ז עביד הכי: **והא דליכא שלימה בהדייהו.** דמזומנין לעני: **הא גדא לגיסיה לא גרסי'.** **המחליף בדבורו.** משנה בדבורו שלא יהא מיכר: **קשתו נגערת.** כח קושי אבר שלו נגער שאינו מוליד שנאמר עריה תעור קשתך עריה שאתה מסתכל בה ממש בערוותה היא תעיר קשתך. ד"א המסתכל המתשב בעריות דאשת איש קשתו גבוהה ידו נגערת מהתלכת ומתמעטת כמו (ב"מ דף כט:) מלא כסות מנערה אחת לשלשים יום ח"ב כמו (שמות יד) וינער ה': **הוי קבל.** הוי עניו ותמיה. קבל לשון אפל עשה עצמך אפל ושפל: **כיס אפל אין פופחין בו חלונות לראות אם נגנו.** כנגנו נראה לי בכית כתיב[5] דמשמע נראה ממילא ועוד דכתיב לי ולא לאורי[6] נמצא שאפלתו הללתו דכל זמן שאין כהן רואהו אין מעמת בנגעים: **שאול ועולר רחם ארץ לא שבעה מים.** קבר לא שבע ממתים ועולר רחם ארץ לא שבע מבעילות וכן ארץ לא שבעה מים: **וכי מה ענין שאול וכו'.** למה נסמכו הני אהדדי: **מכניס.** הזרע ומוליד הולד אף שאול מכניס ומוליד לתחיית המתים: **שמכניסין בה בקולי קולות.** בכחי גדול קוברין את המת: **אינו דין שמוליאין אותו בקולי קולות.** שנאמר[6] יתקע בשופר גדול: **שעשיר הקב"ה להחיות.** לימות המשיח: **לאחר שיחיו שוב אין מוזרין לעפרם.** כין[5] (לימות המשיח כין לעולם הבא) אלא הבשר מתקייס עליהם עד שישובו ויחיו לעתיד לבא: ואותן

יקבוהו לאום ואין[6] לאום אלא עוברין שנאמר [1]ולאום מלאום יאמץ ואין קבה אלא קללה שנאמר [2]מה אקב לא קבה אל ואין בר אלא תורה שנאמר [3]נשקו בר פן יאנף עולא בר ישמעאל אומר מנקבין אותו כבברה כתיב הכא [4]יקבוהו לאום וכתיב התם [5]ויקב חור בדלתו ואמר אביי כי [6]אוכלא דקצרי ואם למדו מה שכרו אמר רבא אמר רב ששת זוכה לברכות כיוסף שנאמר [4]וברכה לראש משביר ואין משביר אלא יוסף שנאמר [6]ויוסף הוא [השליט על הארץ הוא] המשביר לכל עם הארץ אמר רב ששת כל המלמד תורה בעוה"ז זוכה ומלמדה לעולם הבא שנאמר [7]ומרוח גם הוא [6]יורה אמר רבא מניין לתחיית המתים מן התורה שנאמר [8]יחי ראובן ואל ימות יחי ראובן בעולם הזה ואל ימות לעולם הבא רבינא אמר מהכא [9]ורבים מישני אדמת עפר יקיצו אלה לחיי עולם ואלה לחרפות לדראון עולם רב אשי אמר מהכא [10]ואתה לך [לקץ] ותנוח ותעמוד לגורלך לקץ הימין אמר רבי אלעזר כל פרנס שמנהיג את הצבור בנחת זוכה ומנהיגם לעוה"ב שנאמר [11]כי מרחמם ינהגם ועל מבועי מים ינהלם [12]וא"ר אלעזר גדולה דעה שניתנה בין שתי אותיות שנאמר [12]כי אל דעות ה' וא"ר אלעזר גדול מקדש שניתן בין שתי אותיות שנאמר [13]פעלת ה' מקדש ה' כוננו ידיך מתקיף לה רב אדא [6]קרחינאה אלא מעתה גדולה נקמה שניתנה בין שתי אותיות דכתיב [14]אל נקמות ה' אל נקמות הופיע אמר ליה למילתיה הכי נמי כדעולא דאמר עולא שתי הופעיות הללו למה אחת למדת טובה ואחת למדת פורענות ואמר ר' אלעזר כל אדם שיש בו דעה כאילו נבנה בית המקדש בימיו שזה ניתן בין שתי אותיות וזה ניתן בין שתי אותיות ואמר ר' אלעזר כל אדם שיש בו דעה לסוף מתעשר שנאמר [15]ובדעת חדרים ימלאו כל הון יקר ונעים ואמר ר' אלעזר כל אדם שאין בו דעה אסור לרחם עליו שנאמר [16]כי לא עם בינות הוא על כן לא ירחמנו עושהו ויוצרו לא יחוננו וא"ר אלעזר כל הנותן פיתו למי שאין בו דעה יסורין באין עליו שנאמר [17]לחמך ישימו מזור תחתיך אין תבונה בו ואין מזור אלא יסורין שנאמר [18]וירא אפרים את חליו ויהודה את מזורו ואמר ר' אלעזר כל אדם שאין בו דעה לסוף גולה שנאמר [19]לכן גלה עמי מבלי דעת ואמר ר"א [20]כל בית שאין דברי תורה נשמעים בו בלילה אש אוכלתו שנאמר [20]כל חשך טמון לצפוניו תאכלהו אש לא נופח ירע שריד באהלו [6]אין שריד אלא ת"ח שנאמר [21]ובשרידים אשר ה' קורא ואמר ר' אלעזר כל שאינו מהנה תלמידי חכמים מנכסיו אינו רואה סימן ברכה לעולם שנאמר [22]אין שריד לאכלו על כן לא יחיל טובו אין שריד אלא תלמידי חכמים שנאמר ובשרידים אשר ה' קורא ואמר רבי אלעזר [23]כל שאינו משייר פת על שלחנו אינו רואה סימן ברכה לעולם שנאמר אין שריד לאכלו על כן לא יחיל טובו והאמר רבי אלעזר כל המשייר פתיתים על שלחנו כאילו עובד ע"ז שנאמר [23]העורכים לגד שלחן והממלאים למני ממסך לא קשיא [3]הא דאיכא שלימה בהדיה הא דליכא שלימה בהדיה ואמר רבי אלעזר [6]כל המחליף בדבורו כאילו עובד ע"ז כתיב כמתעתע וכתיב התם [25]הבל המה מעשה תעתועים ואמר רבי אלעזר כל המסתכל בערוה קשתו נגערת שנאמר [26]עריה תעור קשתך [6]ואמר רבי אלעזר לעולם הוי קבל וקיים אמר רבי זירא אף אנן נמי תנינא [6]בית אפל אין פותחין לו חלונות לראות נגעו ש"מ [6]אמר ר' טבי אמר רבי יאשיה מאי דכתיב [27]שאול ועוצר רחם ארץ לא שבעה מים וכי מה ענין שאול אצל רחם אלא לומר לך מה רחם מכנים ומוציא אף שאול מכנים ומוציא והלא דברים קל וחומר ומה רחם שמכניסין בו בחשאי מוציאין ממנו בקולי קולות שאול שמכניסין [6]בו בקולות אינו דין שמוציאין ממנו בקולי קולות מיכן תשובה לאומרין אין תחיית המתים מן התורה תנא דבי אליהו צדיקים שעתיד הקדוש ברוך הוא להחיותן [6]אינן חוזרין לעפרן שנאמר [28]והיה הנשאר בציון והנותר בירושלים קדוש יאמר לו כל הכתוב לחיים בירושלים מה קדוש לעולם קיימין ואם

אשור וישלח אל מלך ירב והוא לא יוכל לרפא לכם ולא ינתה מכם מזור: הושע ה יג 19. לכן גלה עמי מבלי דעת וכבודו מתי רעב והמונו צחה צמא: ישעיהו ה יג 20. כל חשך טמון לצפוניו תאכלהו אש לא נפח ירע שריד באהלו: איוב כ כו 21. והיה כל אשר יקרא בשם יי ימלט כי בהר ציון ובירושלם תהיה פליטה כאשר אמר יי ובשרידים אשר יי קרא: יואל ג ה 22. אין שריד לאכלו על כן לא יחיל טובו: איוב כ כא 23. ואתם עזבי יי השכחים את הר קדשי הערכים לגד שלחן והממלאים למני ממסך: ישעיהו סה יא 24. אולי ימשני אבי והייתי בעיניו כמתעתע והבאתי עלי קללה ולא ברכה: בראשית כז יב 25. הבל המה מעשה תעתעים בעת פקדתם יאבדו: ירמיהו י טו 26. עריה תעור קשתך שבעות מטות אמר סלה נהרות תבקע ארץ: חבקוק ג ט 27. שאול ועצר רחם ארץ לא שבעה מים ואש לא אמרה הון: משלי ל טז 28. והיה הנשאר בציון והנותר בירושלם קדוש יאמר לו כל הכתוב לחיים בירושלם: ישעיהו ד ג

מסורת הש"ס

א) פוטה מת:. ב) [גר' הערוך ערך אכל דאוכלא בגי"ת וע"ש שני פירושים]. ג) נקרא כתיב יורה בפל"ף. ד) ברכות לב. ע"ש. ה) [עס. ע"ש]. ו) חולין קלב. ז) [תס' כלה]. ח) לעיל מ:. ט) [נעשים פ"ב מ"ג] חולין י:. י) ברכות טו:. כ) בד"ר אותו. ל) בס"א נוסף: כתוב. מ) [אליבה ב]. נ) בס"א: לאומות העולם. ס) [ויקרא יד]. ע) [מועד קטן ח.]. פ) [ויעביה כז]. צ) ימות המשיח ולעולם הבא. רש"ל.

גליון הש"ס

גמ' כל בית שאין ר"ת נשמעין. עיין עירובין דף יח ע"ב:

מוסף רש"י

ואל ימות לעולם הבא. שלא יזכר לו מעשה נלהה (דברים לג ו). בין שתי אותיות. בין שתי אותיות (ברכות לג.). למילתיה הכי נמי. במקום שנריכה נקמה דבר גדול הוא (שם). אחת למדת טובה. כדאמרינן בנ"ך (לח.) מפתחן הופיע והפקיר ממתון לישראל. שור של ישראל שנגח שור של עכו"ם פטור. הופיע. גלה והפקיר כשלא קבלו את התורה (שם). בית אפל. שריך לפתות לו חלונות לראות את נגעו. פוטרין אותו לגמרי. כדכתיב (ויקרא יד) כנגע נראה לי בבית. לי ולא לאורי. שאם עמד במקום אפל יצרך שם להדליק את הנר. אינו נגע (חולין י:). מה רחם מכניס. הזרע. ומוציא. הולד (ברכות סו:). שאול. קבר. שמכניסין בו בקולות. של כהי ומספד (שם).

עין משפט נר מצוה

ו א מיי' פ"ג מהל' מ"ת הל' יג סמג עשין יב טוש"ע יו"ד סי' רמו סעיף כד:
ז ב ג טוש"ע א"ח סי' קפ סעיף ב ושוש"ע יו"ד סי' קצח סעי' ג):
ח ד מיי' פי"ד מהל' טומאת צרעת הל' ה:
ט ה מיי' פ"ח מהל' תשובה הל' ח:

תורה אור השלם

1. ויאמר יי לה שני גוים בבטנך ושני לאמים ממעיך יפרדו ולאם מלאם יאמץ ורב יעבד צעיר: בראשית כה כג
2. מה אקב לא קבה אל ומה אזעם לא זעם יי: במדבר כג ח
3. נשקו בר פן יאנף ותאבדו דרך כי יבער כמעט אפו אשרי כל חוסי בו: תהלים ב יב
4. מנע בר יקבהו לאום וברכה לראש משביר: משלי יא כו
5. ויקח יהויָדע הכהן ארון אחד ויקב חר בדלתו ויתן אתו אצל המזבח מימין בבוא איש בית יי ונתנו שמה הכהנים שמרי הסף את כל הכסף המובא בית יי: מלכים ב יב י
6. ויוסף הוא השליט על הארץ הוא המשביר לכל עם הארץ ויבאו אחי יוסף וישתחוו לו אפים ארצה: בראשית מב ו
7. נפש ברכה תדשן ומורוה גם הוא יורא: משלי יא כה
8. יחי ראובן ואל ימת ויהי מתיו מספר: דברים לג ו
9. ורבים מישני אדמת עפר יקיצו אלה לחיי עולם ואלה לחרפות לדראון עולם: דניאל יב ב
10. ואתה לך לקץ ותנוח ותעמד לגרלך לקץ הימין: דניאל יב יג
11. לא ירעבו ולא יצמאו ולא יכם שרב ושמש כי מרחמם ינהגם ועל מבועי מים ינהלם: ישעיהו מט י
12. אל תרבו תדברו גבהה גבהה יצא עתק מפיכם כי אל דעות יי ולו נתכנו עללות: שמואל א ב ג
13. תבאמו ותטעמו בהר נחלתך מכון לשבתך פעלת יי מקדש אדני כוננו ידיך: שמות טו יז
14. אל נקמות יי אל נקמות הופיע: תהלים צד א
15. ובדעת חדרים ימלאו כל הון יקר ונעים: משלי כד ד
16. ביבש קציר תשברנה נשים באות מאירות אותה כי לא עם בינות הוא על כן לא ירחמנו עשהו ויצרו לא יחננו: ישעיהו כז יא
17. ערו הגבול שלחך כל אנשי בריתך השיאוך יכלו לך אנשי שלמך לחמך ישימו מזור תחתיך אין תבונה בו: עובדיה א ז
18. וירא אפרים את חליו ויהודה את מזורו וילך אפרים אל

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com